
CERKVENI DOKUMENTI - NOVA SERIJA 20

Papež Benedikt XVI.

Poslanica ob svetovnem dnevu miru, 1. januarja 2013

BLAGOR TISTIM, KI DELAJO ZA MIR

Papež Benedikt XVI.

**POSLANICA
OB SVETOVNEM DNEVU MIRU
1. januarja 2013**

**BLAGOR TISTIM,
KI DELAJO ZA MIR**

**ZALOŽBA
DRUŽINA**

**Ljubljana
2012**

CERKVENI DOKUMENTI - NOVA SERIJA 20

Papež Benedikt XVI.
Poslanica ob svetovnem dnevu miru, 1. januarja 2013
BLAGOR TISTIM, KI DELAJO ZA MIR

Izvirnik:

MESSAGGIO DI SUA SANTITÀ BENEDETTO XVI
PER LA CELEBRAZIONE DELLA GIORNATA MONDIALE
DELLA PACE

BEATI GLI OPERATORI DI PACE

© Libreria Editrice Vaticana, Vaticano 2012

© Družina, Ljubljana

Glavni urednik : Rafko Valenčič
Prevod : Pavel Peter Bratina
Spremna beseda : Rafko Valenčič
Jezikovni pregled : Marija Bratina
Izdala : Družina, d. o. o
Odgovarja : Tone Rode
Tisk : Tiskano v Sloveniji
Naklada : 1000 izvodov
Ljubljana, decembra 2012

Več informacij o knjigah
založbe Družina dobite na
www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

272-732.2-284
172.4(093.2)

BENEDICTUS XVI, papež

Blagor tistim, ki delajo za mir : poslanica ob svetovnem dnevu miru, 1. januarja 2013 / papež Benedikt XVI. ; [prevod Pavel Peter Bratina ; spremna beseda Rafko Valenčič]. - Ljubljana : Družina, 2012. - (Cerkveni dokumenti. Nova serija ; 20)

Prevod dela: Beati gli operatori di pace

ISBN 978-961-222-936-8

264842496

Papež Benedikt XVI.
POSLANICA
OB SVETOVNEM DNEVU MIRU
1. januarja 2013

BLAGOR TISTIM,
KI DELAJO ZA MIR

1. Vsako novo leto nas napolni s pričakovanjem boljšega sveta. V tem upanju prosim Boga, Očeta človeštva, naj nam podeli slogo in mir, da se bodo vsem izpolnile želje po srečnem in uspešnem življenju.

Petdeset let po začetku 2. vatikanskega cerkvenega zbora, ki je poživil poslanstvo Cerkve v svetu, nas bodri ugotovitev, da se kristjani, to je Božje ljudstvo, skozi zgodovino v občestvu z Njim in z ljudmi v veselju in upanju, žalosti in tesnobi¹ trudijo za oznanjevanje Kristusovega odrešenja in za pospeševanje miru med vsemi ljudmi.

Naši časi, zaznamovani z globalizacijo, njenimi dobrimi in slabimi stranmi, pa tudi s še vedno trajajočimi krvavimi spopadi in grožnjami vojne v resnici zahtevajo pospešeno in složno iskanje skupne blaginje, razvoja za vse ljudi in za celega človeka.

Vznemirjajo žarišča napetosti in nasprotja, ki jih netita naraščajoča neenakost med bogatimi in

¹ Prim. Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu, 1.

revnimi ter prevladovanje sebične in individualistične miselnosti, ki se kaže tudi v nebrzdanem finančnem kapitalizmu. Poleg najrazličnejših vrst mednarodnega terorizma in kriminala sta za mir nevarna tudi fundamentalizem in fanatizem, ki sprevračata pravo naravo vere, poklicane k pospeševanju občestva in sprave med ljudmi.

In vendar nam najrazličnejša prizadevanja za mir, ki jih premore svet, dokazujejo prirojeno poklicanost človeštva k miru. Vsak človek nosi v sebi željo po miru, ki je nekaj bistvenega in nekako sovpada s hrepenenjem po polnem, srečnem in kar najbolj uresničenem človeškem življenju. Povedano drugače: želja po miru se ujema s temeljnim moralnim načelom, se pravi z dolžnostjo in pravico do celostnega, družbenega, občestvenega razvoja. To pa je tudi sestavina Božjega načrta s človekom. Človek je ustvarjen za mir, ki je Božji dar.

Vse to me je spodbudilo, naj misli za to poslanico črпам iz Jezusovih besed: »Blagor tistim, ki delajo za mir, kajti imenovali se bodo Božji otroci« (Mt 5,9).

Evangeljski blagri

2. Blagri, ki jih je razglasil Jezus (prim. Mt 5,3–12 in Lk 6,20–23), so obljube. V svetopisemskem izročilu so namreč blagri literarna vrsta. Ta vedno prinaša s seboj veselo sporočilo oziroma veselo vest, ki doseže vrhunec v obljudi. Blagri niso le moralna priporočila, katerih spoštovanje o pravem času – navadno v drugem življenju – nujno predvideva nagrado oziroma prihodnjo srečo. Blagor je torej prej v izvrševanju obljube. Ta velja za vse, ki se pustijo voditi resnici, pravičnosti in ljubezni. Tisti, ki zaupajo v Boga in v njegove obljube, so v očeh sveta pogosto naivni in

daleč od stvarnosti. Jezus pa prav njim obljublja, da bodo že v tem življenju in ne šele v drugem odkrili, da so Božji otroci in da je Bog od vekomaj in za vedno z njimi povezan. Razumeli bodo, da niso sami, da je On s tistimi, ki so se zapisali resnici, pravičnosti in ljubezni. Jezus, razodetje Očetove ljubezni, se ne obotavlja pri žrtvovanju samega sebe. Ko sprejmemo Jezusa Kristusa, Boga in človeka, živimo v veselem pričakovanju neizmernega daru: življenja Boga samega, se pravi življenja milosti, ki je poroštvo polne blaženosti. Jezus Kristus nam daje predvsem resnični mir, ki se poraja iz zaupnega srečanja med človekom in Bogom.

Jezusov blagor pravi, da je mir mesijanski dar in hkrati človeško delo. Mir v resnici predpostavlja humanizem, ki je odprt za transcenco. Je sad vzajemnega daru, obojestranske obogatitve, dar, ki po milosti v obilju priteka od Boga in nam omogoča, da živimo z drugimi in za druge. Etika miru je etika občestva in vzajemnosti. Zato je nujno, da različne sodobne kulture premagajo antropologije in etike, utemeljene na golih subjektivističnih in pragmatičnih teoretično-praktičnih postavkah, po katerih naj bi k sožitju spodbujali prisila ali dobiček; po tej poti sredstva postajajo namen in obratno, kultura in vzgoja sta osredinjeni samo na orodje, na tehniko in na učinkovitost. Prvi pogoj miru je rušenje diktature relativizma in teze o popolni moralni avtonomiji. Ta prepoveduje priznavanje naravnega moralnega reda, ki ga je Bog zapisal v vest vsakega človeka. Mir je sad racionalnega in moralnega sožitja, oprtega na temelj, katerega vrednost ni od človeka, marveč od Boga. »Gospod daje moč svojemu ljudstvu, Gospod bo blagoslovil svoje ljudstvo z mirom,« pravi psalm (Ps 29,11).

Mir je Božji dar in človekovo delo

3. Mir zadeva celega človeka in je naloga vsega človeka. Je mir z Bogom, se pravi sad življenja po njegovi volji. Je mir s samim seboj ter mir z bližnjim in vsem stvarstvom. Vsebuje, kakor je zapisal bl. Janez XXIII. v okrožnici *Mir na zemlji* – čez nekaj mesecev bomo obhajali njeno petdesetletnico –, predvsem vzpostavljanje sožitja, ki temelji na resnici, svobodi, ljubezni in pravičnosti.² Zanikanje tega, kar sestavlja resnično naravo človeškega bitja v njegovi bistveni razsežnosti, v njegovi notranji sposobnosti spoznavanja resničnega in dobrega in ne nazadnje Boga samega, spravlja v hudo nevarnost vzpostavljanje miru. Brez resnice o človeku, ki jo je Stvarnik zapisal v njegovo srce, sta svoboda in ljubezen brez vrednosti, pravičnost pa brez temelja za svoje poslanstvo.

Pristni delavci za mir, pravi mirotvorci, zidajo na človekovi presežnosti in na neprestanem pogovoru z Bogom, usmiljenim Očetom. Nanj se obračamo s prošnjo po odrešenju, ki nam ga je pridobil njegov edinorojeni Sin. Tako lahko človek premaga klice zamažitve in zavračanja miru, se pravi greh v vseh njegovih oblikah: v sebičnosti in nasilju, v pohlepu in sli po moči ter oblasti, nestrpnosti, sovraštvu in krivični ureditvi.

Uresničevanje miru je v prvi vrsti odvisno od priznanja, da smo v Bogu ena sama človeška družina. Ta se strukturira, kakor je učila okrožnica *Mir na zemlji*, z medosebnimi odnosi in z ustanovami, ki jih spodbuja in oživlja občestveni »mi«. Ta zajema notranji in zunanji moralni red, po katerem se v skladu z resnico in pravičnostjo

² Prim. Janez XXIII., Okrožnica *Mir na zemlji*, 11. aprila 1963, v: *Družbeni nauk Cerkve*, Mohorjeva 1994, str. 281–315.

iskreno priznavajo medsebojne pravice in vzajemne dolžnosti. Mir je red, ki ga oživlja in povezuje ljubezen. Zato so stiske drugih naše stiske in naše potrebe, zato so naših dobrin deležni drugi, zato se v svetu vedno bolj širi skupnost duhovnih vrednot. Je red, ki ga uresničujemo v svobodi, kakor to pritiče dostojanstvu ljudi, ki po svoji razumski naravi prevzemajo odgovornost za svoje ravnanje.³

Mir niso sanje, ni utopija: mir je mogoč. Gledati moramo globlje, pod površje videza in pojavov, da bi odkrili resničnost, ki živi v srcih, saj je vsak človek ustvarjen po Božji podobi in poklican, da osebno raste in zida novi svet. Kajti Bog sam je po učlovečenju Sina in po njegovem odrešenju vstopil v zgodovino in postal začetnik novega stvarstva ter nove zaveze med Bogom in človekom (prim. Jer 31,31–34). Tako nam je dal »novo srce« in »novega duha« (prim. Ezk 36,26).

Prav zato je Cerkev prepričana, da od tod izhaja potreba po novem oznanilu Jezusa Kristusa, ki je prvi in glavni ustvarjalec celostnega razvoja ljudstev, pa tudi miru. Jezus je namreč naš mir, naša pravičnost, naša sprava (prim. Ef 2,14; 2 Kor 5,18). Mir po Jezusovih blagarih uresničuje, kdor si prizadeva za dobro bližnjega, za polno blaginjo duše in telesa danes in jutri.

Iz tega nauka lahko izpeljemo sklep, da sta vsak človek in vsaka skupnost – verska, družbena, vzgojna in kulturna – poklicana k delu za mir. Mir je v prvi vrsti uresničevanje skupne blaginje različnih družb, osnovnih in vmesnih, narodnih, mednarodnih in svetovnih. Zato lahko rečemo, da so pota uresničevanja skupne blaginje že tudi pota za dosego miru.

³ Prim. prav tam, str. 281–315.

*Delavci za mir so vsi, ki ljubijo,
branijo in pospešujejo življenje
v vsej njegovi celovitosti*

4. Pot za dosego skupne blaginje in miru je najprej spoštovanje človeškega življenja v vseh njegovih številnih oblikah od spočetja, prek razvoja do naravnega konca. Resnični delavci za mir, resnični mirotvorci, so torej tisti, ki ljubijo, branijo in pospešujejo človeško življenje v vseh njegovih razsežnostih: osebni, občestveni in presežni. Polno življenje je vrhunec miru. Kdor hoče mir, ne sme dopuščati napadov in zločinov zoper življenje.

Tisti, ki premalo cenijo človeško življenje in zato na primer podpirajo liberalizacijo splava, se morda ne zavedajo, da s tem ponujajo varljiv mir. Beg od odgovornosti, ki človeka ponižuje, in toliko bolj ubijanje nedolžnega in nezaščitenega bitja, ne moreta nikoli prispevati k sreči in miru. Kako si je namreč mogoče zamišljati uresničevanje miru, celostnega razvoja ljudstev ali samega varstva okolja, ne da bi bila zaščitena pravica do življenja najslabotnejših, začeniši s tistimi, ki prihajajo na svet? Vsak napad na življenje, zlasti v njegovem začetku, neizogibno povzroča nepopravljivo škodo razvoju, miru, okolju. Nikakor ni pravično sleparsko uzakonjati lažno pravico ali samovoljo, ki, utemeljeni na omejevalnem in relativističnem umevanju človeškega bitja in na spretni uporabi dvoumnega izražanja, naklonjeni domnevni pravici do splava in evtanazije, ogrožata temeljno pravico do življenja.

Priznati in spodbujati je treba naravno zakonsko zvezo med moškim in žensko, ne pa poskusov, da bi jo pravno izenačili s popolnoma drugačnimi zvezami, ki ji v resnici škodujejo ter jo slabijo, ko

omalovažujejo njen posebni značaj in nenadomestljivo družbeno vlogo.

Ta načela niso verska resnica, a tudi ne zgolj postranska pravica do verske svobode. Zapisana so v sami človeški naravi, prepoznavna z razumom, in torej skupna vsemu človeštvu. Prizadevanje Cerkev za njihovo pospeševanje torej nima konfesionalnega značaja, marveč zadeva vse ljudi ne glede na njihovo versko pripadnost. Takšno delo je toliko bolj nujno, ker so ta načela zanikana ali slabo razumljena, kajti to je napad na resnico o človeku, huda rana, prizadejana pravičnosti in miru.

Zato je pomemben prispevek k miru, da sodni sistemi in uprave priznajo pravico do ugovora vesti proti tistim zakonom in vladnim ukrepom, ki ogrožajo človekovo dostojanstvo, kot sta na primer splav in evtanazija.

Med temeljnimi človekovimi pravicami, ki pripomorejo k mirnemu sožitju med narodi, je tudi pravica posameznikov in skupin do verske svobode. V tem zgodovinskem trenutku postaja vedno bolj pomembno, da se ta pravica pospešuje ne le negativno, kot *svoboda od* – na primer, od obveznosti in prisile glede izbire lastne vere –, marveč tudi pozitivno v njenih različnih oblikah, kot na primer *svoboda za*: izpovedovanje lastne vere, oznanjevanje in posredovanje njene nauka; za opravljanje vzgojne in dobrodelne dejavnosti ter socialne pomoči, kar omogoča izpolnjevanje verskih zapovedi; da živijo in delujejo kot družbeni organizmi, urejeni po njim lastnih doktrinalnih načelih in institucionalnih smotrih. Žal pa se tudi v deželah starega izročila kristjani soočajo z vedno večjo versko nestrpnostjo zlasti do krščanstva in tistih, ki se oblačijo v skladu z načeli svoje vere.

Delavec za mir se mora tudi zavedati, da ob vedno večji vlogi javnega mnenja ideologije ra-

dikalnega liberalizma in tehnologije zbujaajo pre-pričanje, da mora gospodarska rast napredovati tudi za ceno najedanja družbene vloge države in solidarnostnih mrež civilne družbe, pa tudi pravic in socialnih dolžnosti. Pri tem je treba upoštevati, da so te pravice in dolžnosti temeljne za polno uresničenje drugega, začeniši z družbenimi in političnimi.

Med socialnimi pravicami in dolžnostmi, ki so danes najbolj ogrožene, je pravica do dela. To je posledica dejstva, da delo in pravni položaj delavcev nista ustrezno vrednotena, ker je gospodarski razvoj odvisen predvsem od popolne svobode trgovanja. Delo tako velja za spremenljivo, ki je podvržena ekonomskim in finančnim mehanizmom. V tej luči poudarjam, da človekovo dostojanstvo, in ne le gospodarski, družbeni in politični razlogi, zahteva, da bi si »še naprej v prvi vrsti prizadevali za to, da bi vsi dobili ali ohranili zaposlitev«. ⁴ Pogoji za takšno uresničenje tega ambicioznega cilja pa je prenovljeno pojmovanje dela, utemeljeno na etičnih načelih in duhovnih vrednotah, okrepljeno pojmovanje dela kot skupne blaginje za človeka, družino in družbo. Takšna blaginja je povezana z dolžnostjo in pravico, ki zahtevata pogumno in novo zaposlitveno politiko za vse.

*Dobrina miru uveljavljati z novim vzorcem
razvoja in gospodarstva*

5. Z več strani priznavajo, da potrebujemo danes nov vzorec razvoja, pa tudi nov pogled na gospodarstvo. Celosten, solidaren in znosen razvoj pa tudi skupna blaginja zahtevajo pošteno

⁴ Benedikt XVI., Okrožnica Ljubezen v resnici, CD 127, čl. 32, Družina 2009.

lestvico dobrin in vrednot, ki jih je mogoče oblikovati tako, da imamo Boga za zadnje oporišče. Ni dovolj, da imamo na voljo veliko sredstev in dovolj primerne izbire, četudi vredne spoštovanja. Različne vrste za razvoj koristnih dobrin in primerno izbiro morata pospeševati pravično življenje in pošteno vedenje, ki priznava prvenstvo duhovne razsežnosti ter poziva k uresničevanju skupne blaginje. Drugače vse to izgublja svojo pravo vezljivost in vodi k novim malikom.

Če hočemo iz sedanje finančne in ekonomske krize – ki povzroča vedno večjo neenakost – potrebujemo ljudi, skupine, ustanove, ki bodo pospeševali življenje in spodbujali ustvarjalnost. Ta lahko celo v krizi vidi priložnost za razmislek in nov vzorec gospodarskega delovanja. Tisti, ki je prevladoval v zadnjih desetletjih, je slonel na iskanju kar največjega dobička ter spodbujanju individualistične in egoistične porabe, ter je bil osredinjen zgolj na tekmovalnosti. V drugi perspektivi pa je, nasprotno, do resničnega in trajnega uspeha mogoče priti z darovanjem samega sebe, svojih intelektualnih sposobnosti, svoje podjetnosti, kajti resničen, to je pristno človeški gospodarski razvoj potrebuje za svoj bratski izraz in logiko daru načelo zastonjskosti.⁵ Povedano naravnost: v gospodarski dejavnosti je tvorec miru, kdor s sodelavci in prijatelji, poslovnimi partnerji in uporabniki vzpostavi odkrit in vzajemen odnos. Gospodarske dejavnosti opravlja v skupno dobro, dlje od lastne koristi, v dobro sedanjih in prihodnjih rodov. Tako ne dela le zase, marveč se trudi, da bi prihodnost in dostojno delo omogočil tudi drugim.

V gospodarstvu zlasti države zahtevajo, naj se industrijska in kmetijska razvojna politika bolj

⁵ Prim. prav tam, čl. 34 in 36.

zavzema za družbeni napredek ter za razširitev pravne države in demokracije. Zelo pomembno in neodložljivo je nadalje, da se denarni, finančni in trgovinski trgi spravijo v etične okvire; treba jih je umiriti, kar najbolj usklajevati in tako nadzorovati, da ne bodo škodili najrevnejšim. Najrazličnejši delavci za mir se morajo poleg tega – odločneje kakor doslej – soočiti s prehransko krizo, ki je veliko hujša od finančne. Varnost v prehranski preskrbi je spet postala osrednja tema mednarodne politične agende med drugim zaradi velikega nihanja cen osnovnih kmetijskih pridelkov, zaradi neodgovornega vedenja nekaterih gospodarskih dejavnikov in nezadostnega nadzora vlad ter mednarodne skupnosti. Takšna kriza zahteva od vseh dejavnikov miru, da v duhu solidarnosti delajo skupaj na krajevni, pa tudi na mednarodni ravni, da bi kmetom, zlasti na malih kmetijah, omogočili dostojanstveno in vzdržno dejavnost, tako s socialnega, okoljskega kot gospodarstva vidika.

*Vzgoja za omiko miru:
vloga družine in ustanov*

6. Zelo želim poudariti, da so najrazličnejši delavci za mir poklicani nesebično skrbeti za skupno blaginjo družin in družbeno pravičnost, pa tudi za ustrezno družbeno vzgojo.

Nihče ne sme zanemarjati ali podcenjevati odločilne vloge, ki jo ima družina, temeljna celica družbe, z demografskega, etičnega, pedagoškega, gospodarskega in političnega zornega kota. Njeno naravno poslanstvo je, da pospešuje življenje: spremlja ljudi v njihovi rasti in jih spodbuja k medsebojni solidarnosti. Krščanska družina nosi v sebi še zlasti vrojeni načrt za vzgojo ljudi po meri Božje ljubezni. Družina je eden izmed

družbenih subjektov, ki so nepogrešljivi pri ureničenju omike miru. Treba je varovati pravico staršev in njihovo prvenstveno vlogo pri vzgoji otrok, zlasti še na moralnem in verskem področju. V družini se rojevajo tvorci miru, prihodnji pospeševalci kulture življenja in ljubezni.⁶

K tej pomembni nalogi, vzgoji za mir, so zlasti poklicane verske skupnosti. Zato čuti Cerkev veliko odgovornost do nove evangelizacije, ki temelji na spreobrnjenju h Kristusovi resnici in ljubezni ter, posledično, teži k duhovnemu in moralnemu preporodu ljudi in družbe. Srečanje z Jezusom Kristusom oblikuje delavce za mir tako, da jih pošilja v boj za skupnost in preseganje krivice.

Posebno poslanstvo glede miru imajo kulturne, šolske in akademske ustanove. Od njih pričakujemo znaten prispevek k vzgoji novih *voditeljev*, pa tudi prenovi javnih, narodnih in mednarodnih ustanov. Ti lahko pomagajo tudi pri znanstvenemu preučevanju, ki naj postavi ekonomske in finančne dejavnosti na trden antropološki in etični temelj. Sedanji svet, še zlasti politika, nujno potrebuje podporo nove misli, novo kulturno sintezo, da bi premagal tehnicizem in uskladil raznovrstne politične težnje za doseg skupne blaginje. Ta je, če v njej gledamo skupek medosebnih in pozitivnih institucionalnih razmerij, v službi celostne rasti posameznikov in skupin, temelj vsake prave vzgoje za mir.

Pedagogika mirotvorca

7. Na koncu nam ostane potreba po oblikovanju in pospeševanju mirovne pedagogike. Ta zahteva bogato notranje življenje, jasne in tehtne

⁶ Prim. Janez Pavel II., Poslanica za svetovni dan miru 1994 (8. decembra 1993), v: AAS 86(1994)156–162.

moralne napotke, vzore in zglede primernega življenja. Prizadevanja za mir v resnici vodijo k uresničevanju skupne blaginje ter rojevajo željo po miru in vzgojo zanj. Miroljubne misli, besede in dejanja ustvarjajo mirovno miselnost in omiko, ozračje spoštovanja, poštenosti in prisrčnosti. Ljudi je torej treba učiti medsebojne ljubezni in jih vzgajati za mir, pa tudi za to, da bi bolj kakor iz gole strpnosti živeli iz dobrohotnosti. Temeljna spodbuda je, »da rečeš ne maščevanju, mirno priznaš lastne napake, sprejmeš opravičilo, in slednjič, da odpustiš«. ⁷ Tako so napake in žalitve lahko v resnici priznane in vodijo h končni stvari. To zahteva širjenje pedagogike odpuščanja. Zlo namreč premagujemo z dobrim, pravičnost iščemo s posnemanjem Boga Očeta, ki ima rad vse svoje otroke (prim. Mt 5,21–48). Gre za dolgotrajno prizadevanje, ki predpostavlja duhovni razvoj, vzgojo za najvišje vrednote, novo gledanje na človeško zgodovino. Treba se je odpovedati lažnemu miru, ki ga obljudljajo maliki tega sveta, in nevarnostim, ki ga spremljajo. Odpovedati se treba tistemu lažnemu miru, zaradi katerega vest vedno bolj otopeva in vodi k zapiranju vase, k zakrnelemu, mlačnemu bivanju. Pedagogika miru pa, nasprotno, zahteva dejanje, sočutje, vzajemno pomoč, pogum in vztrajnost.

Jezus v svojem bivanju vse te drže uteleša do popolnega darovanja samega sebe, do izgube življenja (prim. Mt 10,39; Lk 17,33; Jn 12,25). Svojim učencem obljudlja, da bodo prej ali slej priče tistemu izrednemu odkritju, o katerem smo govorili na začetku. Odkritju, da je na svetu Bog, Jezusov Bog, do kraja solidaren z ljudmi. V tem

⁷ Benedikt XVI., *Nagovor ob srečanju s člani vlade, republiških ustanov, z diplomatskim zborom, redovnimi predstojniki in s predstavniki iz sveta kulture*, Baabda v Libanonu, 15. septembra 2012; v: *l'Osservatore Romano*, 16. septembra 2012, str. 7.

smislu želim opozoriti na molitev, s katero prosimo Boga, naj nam da sredstva svojega miru. Da bi njegovo ljubezen ponesli, kjer je sovraštvo, njegovo odpuščanje, kjer je žalitev, pravo vero, kjer je dvom. Mi pa z bl. Janezom XXIII. prosimo Boga za razsvetljenje državnih voditeljev, da bi svojim državljanom poleg vneme za pravično blaginjo zagotavljali dragoceni dar miru in ga tudi branili; da bi se vsi navdušili za odpravo ovir, ki delijo; da bi se okrepile vezi medsebojne ljubezni; da bi razumeli druge in odpuščali vsem, ki so povzročali krivice, in bi se tako po milosti njegovega delovanja vsi ljudje na zemlji zbratili ter bi v njih zacvetel in zakraljeval težko pričakovani mir.⁸

S to prošnjo želim, da bi mogli biti vsi mi mirotvorci in bi tako človeško mesto rastlo v bratski slogi, v upanja polnem pričakovanju miru.

V Vatikanu, 8. decembra 2012

Benedictus PP XVI

⁸ Prim. Janez XXIII., Okrožnica Mir na zemlji, čl. 169.

PRINAŠALCI MIRU

Spremna beseda

Mir, o katerem govori papež Benedikt XVI. v poslanici ob letošnjem svetovnem dnevu miru, 1. januarju 2013, ima globlje in pomembnejše sporočilo, kakor ga imajo naša voščila ob božiču, novem letu ali ob drugih praznikih. Za Božje voščilo gre: za voščilo, ki so ga angeli oznanjali ob Jezusovem rojstvu, za obljubo prinašalcem miru, ki jo je Jezus namenil poslušalcem na Gori blagrov, za besede, s katerimi je pozdravil apostole po svojem vstajenju in ob mnogih drugih priložnostih.

Čeprav evangeljski besedi blagor in mir ne rabimo ravno pogosto v vsakdanjem življenju, pa v svoji notranjosti gojimo neugasljivo hrepenenje po njuni uresničitvi. Kaj drugega pomenijo besede, kot so sreča, veselje, zdravje, upanje, ljubezen, razumevanje, vse dobro ali vse najboljše, ki jih izražamo drugemu in jih od drugega prejemo kot voščilo, če ne željo in hrepenenje po tistem, kar osrečuje in izpolnjuje človeka, v njem ustvarja harmonijo in mu daje zagon za jutrišnji dan. Tako na človeški ravni.

Bog, ki človeka pozna, saj ga je ustvaril sebi podobnega in je človeku »bliže kot je človek samemu sebi« (sv. Avguštín), ga nagovarja v njegovih globinah, »v skriti kamrici« srca (I. Cankar), v njegovih mislih, željah, potrebah, pričakovanjih in prizadevanjih. Zdi se, kakor bi človek jokal nad izgubljenim otroštvom in mladostjo, ki ju ne more priklicati nazaj, kakor bi obžaloval zapravljen darove in priložnosti na eni strani, na drugi pa dejanja, ki ga obremenjujejo. Vendar

poslanica Benedikta XVI. presega zgolj osebne želje in pričakovanja, lepa ali obremenjujoča izkustva. Kar čuti posameznik na osebni ravni, to doživlja človeštvo na globalni ravni. Prav zaradi slednje še toliko bolj. Ko se stikalo prižge, se zemlja zamaje, nas dosežejo razni cunamiji, vsi začutimo njihovo uničujočo moč. Kljub spoznanju, da smo vsi na isti ladji in delimo usodo drug drugega, kljub številnim dogovorom, listinam in načrtom nismo uspeli odgnati temnih oblakov z našega neba. Nasprotja med ideologijami, gospodarskimi in političnimi načrti, med revnimi in bogatimi ... se še niso polegla, še manj rešila, ko smo že zapluli v morja etičnega relativizma, gospodarskega liberalizma, fundamentalizma in fanatizma, subjektivističnih in pragmatističnih praks, ki ogrožajo človekovo notranjost in družbeno substanco. Namesto razumevanja doživljamo napetosti, namesto človeške solidarnosti egoistično miselnost in prisvajanje, namesto miru diktaturo relativizma. Vse to nas ogroža. »Grešne strukture« so vse močnejše. Kako naj posameznik stopi iz anonimnosti in spremeni takšen svet? Nikoli, dokler sam ne spremeni svoje miselnosti in se poveže v verigo enako mislečih.

Jezusov nauk ne spreminja struktur, spreminja pa človeka in po človeku družbo. Krščanstvo se zaveda, da na vseh ravneh, osebni in družbeni, potrebujemo spoznanje (resnice, vrednot), sprejetje (nalog, odgovornosti) in prizadevanje (za osebno in skupno dobro). Vse to krščanstvo spodbuja in tudi omogoča. Nekaj izhodišč:

1. Spoznanje, da je človeštvo ena družina, je utemeljeno v resnici o Bogu, Očetu vsega človeštva. On je zagotovilo, da smo vsi ljudje deležni istega dostojanstva in poklicanosti; deležni smo njegove ljubezni in naklonjenosti, razumevanja

in odpuščanja. Vse to nam je razodel v svojem Sinu, Jezusu Kristusu, ki oznanja veselo oznanilo kot vodilo za naše življenje. Ta nauk je treba poznati, ga oznanjati današnjemu svetu, zanj pričevati. Ne gre prvenstveno za nalogo, marveč za odliko, da smo poklicani biti sodelavci pri oznanjevanju njegove resnice o nas in našem življenju.

2. Duhovne in gmotne dobrine sveta so namenjene vsem ljudem. Prva in največja dobrina je življenje. Le-to je danes, tudi v imenu svobode in ustavnih pravic močnejšega, na mnogo načinov ogroženo: v njegovem začetku (spočetju) in ugašanju (smrti). Ko smo te mejnike prestopili ali jih zameglili, ni več meja, ki bi nam kar koli prepo-vedovale.

Življenje se poraja v družini kot zibelki življenja. Če hočemo varovati življenje, je treba spoštovati, varovati in podpirati družino ter ji priznati prvenstveno mesto ne samo glede celostne vzgoje njenih otrok, ampak tudi kot ideal vsake družbene skupnosti, tudi države. Družina je nepogrešljiva pri vzgoji za mir med njenimi člani in v družbi.

Tudi verska svoboda kot osebna dobrina človeka, ki se v svoji vesti (notranjosti, spoznanju) odziva na Božji klic, je danes močno ogrožena. Verska svoboda je temelj človekovih pravic, družbenega miru, razumevanja in sodelovanja med ljudmi.

Nič manj ni pomembno delo (pravica do dela), ki ustvarja dobrine, namenjene skupni blaginji. Skrb družbe za delovna mesta in osebna pobuda se morata glede tega dopolnjevati.

3. Gospodarstvo potrebuje novo paradigmo, utemeljeno na etičnih vrednotah, da bi presegli

njegovo krizo. Kriza je celo pobuda za premislek o dosedanjih zgrešenih izbirah ter za iskanje novih poti, v katerih ne bo na prvem mestu dobiček, ampak človek in njegov celostni razvoj, vključno z razvojem družbe in družbenih odnosov, kot so vzajemnost, solidarnost, skrb za malega človeka (kmeta, obrtnika), tudi zastojnost kot nova socialna kategorija. Ne le osebna korist, pač pa skrb za skupno dobro je v pomoč celostnemu razvoju družbe. Pri tem ne gre pozabiti na spoštljiv in solidaren odnos do okolja, ki ječi zaradi pohlepnosti in neodgovornosti današnjega človeka.

4. Poleg družine, ki je najpomembnejša vzgojiteljica za mir, naj si zanj prizadevajo tudi verske skupnosti, ki vključujejo te naloge v program nove evangelizacije ter stremijo k »duhovnemu in moralnemu preporodu ljudi in družbe«. K njim je treba prišteti še vzgojne in izobraževalne ustanove, katerih naloga je vzgoja voditeljev, prebujanje nove miselnosti in nove »kulturne sinteze«, s katero bo mogoče premagati dosedanje negativne vplive in zapluti novih obzorjem naproti.

Skrb za celostno vzgojo posameznika in družbe postavlja temelje za novo kulturo miru, njeno uveljavitev pri delu za skupno dobro vseh. Mir je Božja dobrina, prav tako tudi delo tistih, ki so za svoje prizadevanje blagrovani in jim je obljubljeno nebeško kraljestvo. Dvojno priznanje: Božji modrosti in naklonjenosti ter človeku, ki je povabljen k uresničenju svojih najglobljih hrepenenj in Božjega načrta.

Rafko Valenčič
urednik

KAZALO

Papež Benedikt XVI.

Poslanica za svetovni dan miru, 1. januarja 2013

BLAGOR TISTIM, KI DELAJO ZA MIR

Evangeljski blagri	6
Mir je Božji dar in človekovo delo	8
Delavci za mir so vsi, ki ljubijo, branijo in pospešujejo življenje v vsej njegovi celovitosti	10
Dobrina miru uveljavljati z novim vzorcem razvoja in gospodarstva	12
Vzgoja za omiko miru: vloga družine in ustanov	14
Pedagogika mirotvorca	15
Rafko Valenčič	
Prinašalci miru – Spremna beseda.....	19
Kazalo	23

CERKVENI DOKUMENTI – NOVA SERIJA

1. Kongregacija za verski nauk,
Doktrinalno navodilo (politika) (2003)
2. Kongregacija za verski nauk,
Premislek (o istospolnih zvezah) (2003)
3. Janez Pavel VI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2004, Vedno aktualna naloga: vzgajati za mir (2003)
4. Janez Pavel II.,
Pismu duhovnikom za veliki četrtek 2004 (2004)
5. Janez Pavel II.,
Apostolsko pismo Ostani z nami, Gospod (2004)
6. Janez Pavel II.,
Poslanica za svetovni dan miru 2005 (2004)
7. Janez Pavel II.,
Pismo duhovnikom za veliki četrtek 2005 (2005)
8. Janez Pavel II.,
Apostolsko pismo Hiter razvoj (2005)
9. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2006 (2005)
10. Kongregacija za katoliško vzgojo,
Navodilo o merilih za presojanje duhovnega poklica (2006)
11. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2007 (2006)
12. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2008 (2007)
13. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2009 (2008)
14. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2010 (2009)
15. Benedikt XVI.,
Pastirsko pismo irskim katoličanom (2010)
16. Benedikt XVI.,
Ob sklepu duhovniškega leta (2010)
17. Benedikt XVI.,
Poslanica ob svetovnem dnevu miru 2011 (2010)
18. Benedikt XVI.,
Poslanica ob svetovnem dnevu miru 2012 (2011)
19. *13. redno splošno zasedanje škofovske sinode – Poslanica božjemu ljudstvu* (2012)
20. Benedikt XVI.,
Poslanica ob svetovnem dnevu miru 2013 (2012)